Den Norske Turistforening

DNTs innspill til møte i KUD 27. mars 2017

Spillemidler til egenorganisert aktivitet og friluftsliv

Friluftsliv er den mest utbredte formen for fysisk aktivitet i Norge. Det er den vanligste aktiviteten i alle aldersgrupper, og foregår som regel uorganisert. I en undersøkelse fra MMI fra 2012 er fysisk aktivitet i naturen og nærmiljøet den formen for fysisk aktivitet flest kan tenke seg å gjøre mer av. Den ferske rapporten Helsedirektoratet la fram 22. mars viser at bruken av anlegg for friluftsliv øker kraftig, mens bruken av idrettsanlegg går ned. Den samme rapporten viser at turstier, utmarksarealer, parker og grøntområder brukes av alle samfunnsgrupper, i motsetning til mange andre anleggstyper.

Friluftsliv har dermed et enormt folkehelsepotensial. For å senke terskelen og få med de gruppene som fortsatt er lite aktive, mener DNT det er avgjørende å synliggjøre turmuligheter nær der folk bor, tilrettelegge for friluftsliv ved hjelp av turruter og overnattingshytter, og å bidra til å redusere kostnader og utstyrsbehov for den enkelte.

DNT har følgende konkrete forslag til hvordan spillemiddelordningen kan innrettes på en måte som bedre ivaretar friluftslivets behov, og dermed kan utløse større aktivitet i befolkningen:

1. Heve maksgrensen for tilskudd til overnattingshytter

Hyttene i lokalmiljøet, på kysten og i fjellet er viktige turmål og innfallsporter til friluftsliv. Hyttene vil ofte også senke terskelen for friluftsliv for mange.

Maksimalt tilskuddsbeløp til overnattingshytter er i dag 2 millioner kroner, over ti år. Denne totalrammen har ikke vært tilstrekkelig justert opp i tråd med prisveksten eller med økte offentlige krav til bygg. Tilskuddet utgjør derfor i dag en langt mindre del av totalkostnaden ved større bygge- og vedlikeholdsprosjekter enn tidligere. Dette er en stor utfordring og gjør det vanskelig å finansiere nye hytter og nødvendig oppgradering. DNT foreslår derfor at maksgrensen heves til 5 millioner, og at beløpet justeres årlig i tråd med prisveksten.

For enkelte spesielt kostnadskrevende hytteanlegg vil likevel en grense på 5 millioner monne lite for å finansiere et hytteprosjekt. For å sikre en større finansieringsandel gjennom spillemidler, og dermed muliggjøre slike byggeprosjekter, foreslår DNT derfor at det innføres en ny kategori for tilskudd til «nasjonalt viktige eller særlig kostnadskrevende overnattingsanlegg» som bør kunne få et betydelig høyere tilskuddsbeløp.

2. Tilskudd til synliggjøring av turstier

Merking og skilting av turstier er et effektivt tiltak for å få flere til å drive med friluftsliv. I dag er opparbeiding, skilting og merking av nye stier og løyper i fjellet tilskuddsberettiget under ordningen for løypetiltak i fjellet. Det er derimot vanskelig å få tilskudd til skilting og merking av eksisterende ferdselsårer, spesielt i andre områder enn i fjellet. Det har vært gjort svært

gode erfaringer fra Turskiltprosjektet, som er et nasjonalt skilt- og merkeprosjekt der Gjensidigestiftelsen og fylkeskommunene gir økonomisk støtte til merking, skilting og informasjonstiltak knyttet til turruter over hele landet. Å ha merkede turruter nært der folk bor er avgjørende for å øke aktivitetsnivået i befolkningen, og kan spesielt senke terskelen for at nye grupper kommer seg ut og blir mer fysisk aktive. Prosjektet har siste tildeling i 2017, men har avdekket stort behov og interesse for synliggjøring av turmuligheter i byer og tettsteder.

For å sikre at denne typen synliggjøring av turruter fortsetter på et like høyt nivå etter at Turskiltprosjektet er avsluttet, ber vi om at Kulturdepartementet ser på ordningen for anleggsmidler for å åpne for at skilting og merking av eksisterende stier over hele landet kan få støtte fra spillemidlene. For DNT er det et naturlig utgangpunkt at alle former for tilrettelegging (etablering, skilting, merking mv) av stier og løyper i alle deler av landet et tilskuddsberettiget.

3. **Tilskudd til utstyrsutlån**

DNT jobber for at alle kommuner skal ha et tilbud om utlån av aktivitetsutstyr. Mange kommuner er i gang allerede, og ordningene drives noen steder av kommunen og noen steder av frivillige. Slike ordninger bidrar til å senke terskelen for å komme i gang med aktiviteter og friluftsliv ved at folk ikke trenger å kjøpe alt utstyr selv. Det er viktig for å sørge for at ikke dårlig økonomi eller manglende utstyr skal stå i veien for å komme seg i aktivitet. Det er også ressursbesparende at ikke alle trenger å ha eget utstyr til alle former for aktiviteter de ønsker å prøve ut.

Spillemiddelordningen gir i dag tilskudd til utstyrsinnkjøp i idrettsklubber, lag og særforbund. For å støtte opp om egenorganisert aktivitet og friluftsliv, foreslår DNT at det opprettes en egen post under spillemidlene der utlånsordninger for aktivitetsutstyr for egenorganisert aktivitet kan søke støtte. Dette vil gjøre det lettere å starte opp slike tilbud i flere kommuner.

4. Økt satsing på friluftslivsaktiviteter for barn og unge

Tilrettelegging og opplæring til friluftslivsaktivitet for barn og unge er viktig. Gjennom denne støtteordningen får frivillige friluftslivsorganisasjoner en mulighet til å introdusere nye grupper inn i et aktivt friluftsliv. Derfor er denne posten viktig, og rammen for posten «friluftslivstiltak» for barn og unge bør derfor styrkes.

For spørsmål eller utdyping av notatet, ta kontakt med avdelingsleder for friluftslivsavdelingen i DNT, Anne-Mari Planke, på epost anne-mari.planke@dnt.no eller mobil 91191811.